

Ρήματα - Η κλίση των ρημάτων α. επίσταμαι, δύναμαι, μέμνημαι και β. κείμαι, κάθημαι

Ρήμα: επίσταμαι (= γνωρίζω καλά), (θ. ἐπι-στη-, ἐπι-στᾶ-)

Το ρήμα **ἐπίσταμαι** κλίνεται στον ενεστώτα και τον παρατατικό κατά το ρήμα **ἴστημι - ἵσταμαι**.

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεστ.	ἐπίσταμαι ἐπίστασαι ἐπίσταται ἐπιστάμεθα ἐπίστασθε ἐπίστανται	ἐπίστωμαι ἐπίστη ἐπίστηται ἐπιστώμεθα ἐπίστησθε ἐπίστωνται	ἐπισταίμην ἐπίσταιο ἐπίσταιτο ἐπισταίμεθα ἐπίσταισθε ἐπίσταιντο	- ἐπίστω / ἐπίστασο ἐπιστάσθω - ἐπίστασθε ἐπιστάσθων
Παρατ.	ἠπιστάμην ἠπίστω / ἠπίστασο ἠπίστατο ἠπιστάμεθα ἠπίστασθε ἠπίσταντο			
Ενδεικτικός σχηματισμός των άλλων χρόνων				
Μέλλ.	ἐπιστήσομαι ἐπιστήσει,- η	-	ἐπιστησοίμην ἐπιστήσοιον	-
Παθ.Αόρ.	ἠπιστήθην ἠπιστήθης	ἐπιστηθῶ ἐπιστηθῆς	ἐπιστηθείην ἐπιστηθείης	- ἐπιστήθητι

	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ.	ἐπίστασθαι	ἐπιστάμενος ἐπισταμένη ἐπιστάμενον
Παρατ.		
Ενδεικτικός σχηματισμός των άλλων χρόνων		
Μέλλ.	ἐπιστήσεσθαι	ἐπιστησόμενος ἐπιστησομένη ἐπιστησόμενον
Παθ.Αόρ.	ἐπιστηθῆναι	ἐπιστηθεῖς ἐπιστηθεῖσα ἐπιστηθὲν

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα **ἐπίσταμαι** δεν είναι σύνθετο από το ρ. ἵσταμαι (ἐπί + ἵσταμαι -> ἐφίσταμαι = ἐπιστατώ).
2. Ο παρακείμενος και υπερσυντέλικος του ρήματος **ἐπίσταμαι** αναπληρώνονται από το ρήμα **γιγνώσκω**.
Παρακείμενος: ἔγνωκα, Υπερσυντέλικος: ἐγνώκειν.

Ρήμα: δύναμαι, (θ. δυνα-, δυνασ-)

Το ρήμα **δύναμαι** κλίνεται επίσης στον ενεστώτα και τον παρατατικό κατά το ρήμα **ἴστημι - ἵσταμαι**.

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστ.
Ενεστ.	δύναμαι δύνασαι δύναται	δύνωμαι δύνη δύνηται	δυναίμην δύναιο δύναιτο	- - δυνάσθω

	δυνάμεθα δύνασθε δύνανται	δυνώμεθα δύνησθε δύνωνται	δυναίμεθα δύναισθε δύναιντο	- - δυνάσθωσαν
Παρατ.	ἐ(ή)δυνάμην ἐ(ή)δύνω ἐ(ή)δύνατο ἐ(ή)δυνάμεθα ἐ(ή)δύνασθε ἐ(ή)δύναντο	-	-	-
Ενδεικτικός σχηματισμός των άλλων χρόνων				
Μέλλ.	δυνήσομαι δυνήσει,- η	-	δυνησοίμην δυνήσοιο	-
Παθ. Μέλλ.	δυνήθησομαι δυνηθήσει,- η	-	δυνηθησοίμην δυνηθήσοιο	-
Αόρ.	ἐδυνησάμην ἐδυνήσω	δυνήσωμαι δυνήση	δυνησαίμην δυνήσαιο	- δύνησαι
Παθ.Αόρ.	ἐ(ή)δυνήθην ἐ(ή)δυνήθης	δυνηθῶ δυνηθής	δυνηθείην δυνηθείης	- δυνήθητι
	ἐδυνάσθην ἐδυνάσθης	δυνασθῶ δυνασθής	δυνασθείην δυνασθείης	- δυνάσθητι
Παρακ.	δεδύνημαι δεδύνησαι	(δεδυνημένος,-η,-ον ῶ)	(δεδυνημένος,-η,-ον εῖην)	(δεδύνησο)

	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ.	δύνασθαι	δυνάμενος δυναμένη δυνάμενον
Παρατ.	-	-
Μέλλ.	δυνήσεσθαι	δυνησόμενος δυνησομένη δυνησόμενον
Παθ. Μέλλ.	δυνηθήσεσθαι	δυνηθησόμενος δυνηθησομένη δυνηθησόμενον
Αόρ.	δυνήσασθαι	δυνησάμενος δυνησαμένη δυνησάμενον
Παθ.Αόρ.	δυνηθῆναι	δυνηθεῖς δυνηθεῖσα δυνηθέν
	δυνασθῆναι	δυνασθεῖς δυνασθεῖσα δυνασθέν
Παρακ.	(δεδυνῆσθαι)	(δεδυνημένος, -η, -ον)

Παρατήρηση:

Η **προστακτική** ενεστώτα του ρήματος δύναμαι σχηματίζει μόνο γ' ενικό και γ' πληθυντικό πρόσωπο: **δυνάσθω - δυνάσθωσαν.**

Ρήμα: μέμνημαι (= θυμάμαι), (θ. μνη-)

Το **ρ. μέμνημαι** είναι παρακείμενος του ρήματος **μιμνήσκομαι** με σημασία ενεστώτα.

Σχηματίζεται στην οριστική, προστακτική, απαρέμφατο και μετοχή ομαλά, όπως ο παρακείμενος των βαρύτονων ρημάτων (π.χ. λέλυμαι, λέλυσαι κτλ), **αλλά**

στην υποτακτική σχηματίζεται:

α) μονολεκτικά με κατάληξη **-ῶμαι**: μεμνῶμαι, μεμνῆ, μεμνήται κ.λπ.

β) περιφραστικά, μεμνημένος, -η, -ον ᾧ κ.λπ.

στην ευκτική σχηματίζεται:

α) μονολεκτικά με κατάληξη **-ήμην**: μεμνήμην, μεμνήῃ, μεμνήτο κ.λπ.

β) περιφραστικά, μεμνημένος, -η, -ον εἶην κ.λπ.

Ενδεικτικός σχηματισμός του παρακειμένου μέμνημαι.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
μέμνημαι	μεμνῶμαι	μεμνήμην	-	μεμνήσθαι	μεμνημένος, -η, -ον
μέμνησαι	μεμνήῃ και μεμνημένος,-η,-ον ᾧ μεμνημένος,-η,-ον ἦς	μεμνήῃ και μεμνημένος,-η,-ον εἶην μεμνημένος,-η,-ον εἶης	μέμνησο		

Ρήμα: κείμαι (= κείτομαι, εἶμαι τοποθετημένος), (θ. κει-)

Το **κείμαι** είναι ενεστώτας με σημασία παρακειμένου του ρήματος **τίθεμαι** και έχει παρατατικό με σημασία υπερσυντελικού: **ἐκείμην**

Οι χρόνοι του σχηματίζονται με τον ακόλουθο τρόπο:

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστ.	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ.	κείμαι κείσαι κείται κείμεθα κείσθε κείνται	κείμενος ᾧ κείμενος ἦς κείται κείμενοι ᾧμεν κείσθε κέωνται	κείμενος εἶην κείμενος εἶης κείοιτο κείμενοι εἶημεν κείμενοι εἶητε κείοιντο	- κείσο κείσθω - κείσθε κείσθων	κείσθαι	κείμενος κειμένη κείμενον
Παρατ.	ἐκείμην ἐκείσο ἐκείτο ἐκείμεθα ἐκείσθε ἐκείντο					

Ενδεικτικός σχηματισμός του μέλλοντα

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Μέλλ.	κείσομαι κείση	-	(κείσοίμην) (κείσοιο)	-	(κείσεσθαι)	(κείσόμενος, -η, ον)

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα **κείμαι** όταν είναι σύνθετο **ανεβάζει τον τόνο σε όλες τις εγκλίσεις, αλλά όχι στο απαρέμφατο.**

π.χ.:

ρ. διάκειμαι → διάκεισαι, διάκεισο **αλλά διακείσθαι,**

ρ. σύγκειμαι → σύγκεινται, σύγκεισθε **αλλά συγκείσθαι,**

ρ. πρόσκειμαι → πρόσκεισθε, πρόσκεισθε **αλλά προσκείσθαι.**

2. Συνήθως απαντώνται οι τύποι της οριστικής, προστακτικής, του απαρεμφάτου και της μετοχής **ενεστώτα και ο παρατατικός.**

Ρήμα: κάθημαι (= κάθομαι), (θ. ήσ-, ή-)

Το ρ. **κάθημαι** είναι ενεστώτας με σημασία παρακειμένου του ρήματος **καθέζομαι** και ο παρατατικός **έκαθήμηνέχει** σημασία υπερσυντελικού.

Οι χρόνοι του σχηματίζονται με τον ακόλουθο τρόπο:

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστ.
Ενεστ.	κάθημαι κάθησαι / κάθη κάθηται καθήμεθα κάθηστε κάθηνται	(κάθωμαι / καθῶμαι) (κάθη / καθῆ) κάθηται καθώμεθα καθήσθε καθῶνται	καθήμην (καθήο) (καθήτο) (καθήμεθα) καθήσθε (καθήντο) και καθοίμην καθοῖο κ.λπ.	- κάθησο καθήσθω - (κάθησθε) (καθήσθων)
Παρατ.	έκαθήμην / καθήμην έκάθησο / καθῆσο έκάθητο / καθῆτο έκαθήμεθα έκάθηστε έκάθηντο	-	-	-
Μέλλ.	καθήσομαι και καθεδοῦμαι	-	καθησοίμην και καθεδοίμην	-

	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ	καθῆσθαι	καθήμενος καθημένη καθήμενον
Παρατ.	-	-
Μέλλ.	καθήσεσθαι και καθεδεῖσθαι	καθησόμενος, -η, -ον και καθεδούμενος, -η, -ον

Παρατηρήσεις:

1. Από την υποτακτική και ευκτική απαντώνται συνήθως οι τύποι του πληθυντικού αριθμού.
2. Από την προστακτική απαντώνται συνήθως οι τύποι του ενικού αριθμού.
3. Οι μέλλοντες **καθήσομαι** και **καθεδοῦμαι** σχηματίζονται ομαλά:

- **καθήσομαι**, κλίνεται όπως ο μέσος μέλλοντας των βαρύτωνων ρημάτων και
- **καθεδοῦμαι**, κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων σε -έω στις αντίστοιχες εγκλίσεις.